

Bekämpningsmedel i ko- och hönsgödsel

Fritidsodlingens Riksorganisation (FOR) har analyserat ett flertal organiska gödsel och påsjordar och konstaterat att i mer än hälften av de testade gödselmedlen finns rester av någon av bekämpningsmedlen amino- och/eller klopyralid. Exempelvis hittades klopyralid i pelleterad ko- och hönsgödsel som säljs i konsumentförpackningar. Däremot kunde inga bekämpningsmedelsrester detekteras i påsjordarna.

Amino- och klopyralid är ogräsmedel som används för att döda örtogräs i spannmål, vall och sockerbetsfält. De används inom hela EU och även i Sverige.

Det senaste decenniet har det kommit flera rapporter från runtom i världen att djurgödsel och kompost varit kontaminerad av ämnena och orsakat skador på känsliga växter som tomat, paprika och bönor i fritidsodling.

- Det är ämnena som kan överföras från behandlade spannmålsfält, in i djurfodret och passerar genom utfodrade djur och finns kvar i gödseln i tillräckligt höga halter för att skada växter som gödulas. På samma sätt kan de förbli opåverkade under kompostering och därmed kan även kompostmullen vara kontaminerad säger Ulf Nilsson hortonom på FOR.

Redan förra året konstaterade FOR att flera organiska gödselmedel som var baserade på vinass, en restprodukt från sockerframställning, var kontaminerade med bekämpningsmedlet klopyralid.

- Då trodde vi att detta var ett problem som var kopplat till bekämpning i sockerbetsfält. Tyvärr verkar det mycket mer utbreddt än så säger Inger Ekrem ordförande i FOR.

Under våren har det dock fortsatt komma in rapporter till FOR från fritidsodlare som fått sina växter skadade där gödselmedel och påsjordar misstänkts. FOR bestämde därför att fortsätta undersökningen. Hittills har 30 produkter analyserats, 13 påsjordar och 17 gödselmedel. Alla produkter utom en är slumpmässigt inhandlade i olika trädgårdsbutiker under maj detta år.

Nio av sjutton analyserade växtnäringsprodukter innehöll rester av ogräsmedlet klopyralid och/eller aminopyralid. Koncentrationen i produkterna varierade mellan 12-800 µg/kg. Det är flera varumärken som varit kontaminerade och som varit baserat på olika sorters organisk råvara. Högst halter klopyralid uppmättes i två flytande växtnäringsprodukter Green Future Organic Tomato Fertiliser och Neudorff Effekt Kryddnäring, som båda innehåller sockerbetsextrakt, och i Substral kogödsel. Aminopyralid hittades i flytande Algomin och Substral kogödsel. Särskilt oroande är att mer än hälften av hönsgödselprodukterna innehöll klopyralid och att åtminstone två av dessa produkter är baserad på hönsgödsel från svenska gårdar.

- Höns gödsel är kväverikt och populärt att använda i trädgården som tillskottsgödsling under växtsäsongen och klopvalid är perfekt för grundgödsling tidigt på säsongen. Det är mycket allvarligt att klopvalid hittats i båda dessa. Jag skulle inte rekommendera inköp av någon form av organiska gödselmedel just nu, säger Ulf Nilsson på FOR.

I de undersökta påsjordarna kunde inga bekämpningsmedelsrester detekteras.

FOR kommer fortsätta att analysera fler prover under sommaren och då ingår även stallgödsel från svenska gårdar som misstänkts orsaka skada i två koloniområden.

- Så länge amino- och klopvalid är godkända för användning inom EU så finns det en stor risk att detta problem fortsätter. De skärpningar kring användning som aviserades i maj inom EU är inte tillräckliga. Som jag ser det så finns det bara ett sätt att lösa problemet, förbjud bekämpningsmedel baserade på amino- och klopvalid inom hela EU säger Inger Ekrem FOR.

Fritidsodlarnas Riksorganisation, FOR, är en samarbetsorganisation för Svensk Trädgård, Koloniträdgårdsförbundet, Trädgårdssamatörerna och ytterligare 17 rikstäckande föreningar för fritidsodlare och representerar därmed 70 000 medlemmar. FOR är också en röst för alla 5 miljoner fritidsodlare i Sverige. Inom verksamheten organiseras gratis rådgivning till allmänheten som vilar på ekologisk grund.

Kontakt

Ulf Nilsson

ulf.nilsson@for.se

Projektledare

076-11 487 32

08-556 930 81